

ตะไคร้หอม Citronella grass

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Cymbopogon winterianus* Jowitt ex Borr.

วงศ์: Poaceae (Gramineae)

ชื่ออื่น: ตะไคร้แดง, ตะไคร้หอม, ตะไคร้หอม

ไม้ล้มลุกขนาดเล็กอายุหลายปี ขึ้นเป็นกอ ใบเดี่ยว ยาว ขอบและผิวใบสาก กาบใบมีสีเขียวปนม่วงแดง ใบมีกลิ่นหอมฉุน

ส่วนที่ใช้: ใบและกาบใบ รากและเหง้า¹⁻³

สรรพคุณ: น้ำมันหอมระเหยจาก ใบและกาบใบ ใช้ภายนอก ไล่ยุง แมลง

รากและเหง้า ผสมกับสมุนไพรอื่น แก้แผลในปาก แก้ปากแตก ขับลมในลำไส้ แก้

อาการจุกเสียด แน่น แก้ไข้ แก้อาเจียน^{1,3}

ขับประจำเดือนอย่างแรง ขับปัสสาวะ ขับระดูขาว²⁻³

ข้อควรระวัง ในการใช้ผลิตภัณฑ์ผสมตะไคร้หอม ไล่ยุงและแมลง

1. อ่านฉลากและปฏิบัติตามวิธีใช้และคำแนะนำ รวมทั้งคำเตือนบนฉลากผลิตภัณฑ์อย่างรอบคอบก่อนใช้
2. ไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์ ทาแทนแป้งหรือโลชั่นทั่วไป ควรทาเมื่อต้องการใช้ป้องกันยุง
3. อย่าใช้ติดต่อกันเป็นประจำ
4. เก็บให้พ้นมือเด็ก ไม่ให้เด็กนำไปทาเล่น
5. ห้ามทาบริเวณเนื้อเยื่ออ่อน เช่น บริเวณใกล้ตาหรือรอบดวงตา ริมฝีปาก เปลือกตา รักแร้ หรือทาบริเวณที่เป็นแผล เป็นต้น

6. หลังจากใช้ผลิตภัณฑ์ผสมตะไคร้หอม ผู้ใช้ต้องล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบจับอาหาร
7. หลังจากใช้เสร็จแล้ว ผู้ใช้ควรปิดฝาให้สนิท อย่าให้ถูกแสงแดด เปลวไฟหรือความร้อน เพราะน้ำมันหอมระเหยสามารถระเหยได้ที่อุณหภูมิห้อง

ข้อมูลเพิ่มเติม: ตะไคร้หอมไม่นำมาทำเป็นอาหารหรือส่วนประกอบในอาหารซึ่งแตกต่างจากตะไคร้บ้าน เมื่อขยี้ใบดมมีกลิ่นหอมเฉพาะตัวซึ่งแตกต่างจากตะไคร้บ้าน เพราะมีองค์ประกอบทางเคมีแตกต่างกัน⁴ เมื่อนำใบ กาบใบและเหง้ามาผ่านกรรมวิธีการกลั่นด้วยไอน้ำ ได้ผลิตผลเป็นน้ำมันหอมระเหยที่มีฤทธิ์ไล่ยุงและแมลงบางชนิด ปัจจุบันจึงมีผลิตภัณฑ์ฟันไอยุงที่มีส่วนของน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมเป็นส่วนประกอบ¹

ทางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำหนดให้ผลิตภัณฑ์ไล่ยุงหรือไล่แมลงที่มีน้ำมันตะไคร้หอม (citronella oil) เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ซึ่งเป็นวัตถุอันตรายที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไม่ต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายแต่จะต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ไล่ยุงตะไคร้หอมที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมักเป็นแบบใช้ภายนอก เช่น การฉีด ฟัน โลชั่น เป็นต้น⁵

เอกสารอ้างอิง

- ¹ ชัยนัต พิเชียรสุนทร, แม้นมาส ชวลิต และวิเชียร จีรวงส์. คำอธิบาย ตำราพระโอสถพระนารายณ์ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชา 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ และมูลนิธิภูมิปัญญา; 2548.
- ² โรงเรียนแพทย์แผนโบราณ วัดพระเชตุพนฯ. ประมวลสรรพคุณยาไทย (ภาคหนึ่ง) ว่าด้วย พฤษชาติ วัตถุประสงค์ และสัตว์วัตถุนานาชาติ. กรุงเทพมหานคร; 2507.
- ³ เสี่ยงม พงษ์บุญรอด. ไม้เทศเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: เกษมบรรณกิจ
- ⁴ Chanthai S, Prachakoll S, Ruangviriyachai C, Luthria DL. Influence of extraction methodologies on the analysis of five major volatile aromatic compounds of citronella grass (*Cymbopogon nardus*) and lemongrass (*Cymbopogon citratus*) grown in Thailand. *J AOAC Int.* 2012 May-Jun;95(3):763-72. doi: 10.5740/jaoacint.11-335. PMID: 22816268.

⁵ กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. อย. ปรับระดับการควบคุม“น้ำมันตระไคร้หอม”ในผลิตภัณฑ์โลยุงหรือไล่แมลง. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก:
http://pca.fda.moph.go.th/public_media_detail.php?id=2&cat=50&content_id=370